

Kainem ja tervem Eesti teenused

Jane Alop ja Liina Üksik

12.01.2017

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Kainem ja tervem Eesti eesmärgid:

- Parandada alkoholi liigtarvitamise ennetamiseks ja alkoholitarvitamise häire raviks vajalike tervishoiu- ja tugiteenuste kättesaadavust ja kvaliteeti.
- Suurendada Eesti inimeste teadlikkust alkoholitarvitamise riskidest ja alkoholi liigtarvitamise ennetuseks ning raviks vajalikest tervishoiuteenustest ja tugitegevustest.

Kolm põhitegevust:

1. ALVAL teenus
2. Alkoholitarvitamise häire ravi teenus
3. Teadlikkuse tõstmine

ALVAL teenus

(alkoholi liigtarvitamise varajase avastamise ja lühisekkumise teenus)

- Teenuse sisu:
 1. AUDIT
 2. vajadusel lühisekkumine
 3. vajadusel kordustestimine
- Alustati 2016. aastal.
- Lepingupartnereid 11, tervishoiutöötajaid umbes 75. Perearstid ja pereõed 50/50.
- Teenuse toetuseks ALVAL koolitused. Oodatud nii lepingupartnerid kui ka teised. 2016. aastal käis koolitustel 224 tervishoiutöötajat.

Eesmärgid programmi lõpuks:

- pea kõik perearstid, -õed on kuulnud ALVAList, sealhulgas mõistetest AUDIT ning lühisekkumine;
- patsiendi alkoholitarvitamise harjumustest rääkimine ei tundu tervishoiutöötaja jaoks ebamugav ning ta peab seda oluliseks patsiendi tervise mõjutajaks;
- märkab erinevaid alkoholitarvitamise mustreid, sealhulgas oskab eristada alkoholi ohustavalt, kahjustavalt tarvitavaid ja sõltuvusega inimesi;
- perearst ja pereõde oskab lühisekkuda ja seeläbi aidata vähendada tarvitataavaid alkoholikoguseid ning ennetada kuritarvitamise ja sõltuvuse teket.
- aastaks 2020 on sõelutud üle 16 000 inimese.

Kokkuvõte ALVAL teenuse osutamisesest

Novembri lõpu seisuga oli sõelutud 918 inimest.

Sõelumise tulemused:

AUDIT 0-7	AUDIT 8-15	AUDIT 16-19	AUDIT 20-40	Kokku
749	130	22	17	918
81,6%	14,2%	2,4%	1,8%	100%

Lühisekkumist on saanud 152 inimest, kellest 16 inimest on saanud lühisekkumist rohkem kui ühe korra.

Teenuse osutajate tagasiside

- Sõelumine võtab vähe aega.
- Lühisekkumine läheb praktikas lihtsamaks.
- Vahel piisab teema tõstamisest ning see paneb inimese mõtlema.
- Aruandlus on lihtne.
- Vajadusel saab raskemate probleemidega (kuritarvitamise ja sõltuvustunnustega) patsiendid edasi saata alkoholitarvitamise häire ravi teenust pakkuvasse asutusse.

Plaan aastaks 2017:

- Hange uute partnerite leidmiseks. Huvi korral võta ühendust aadressil kte@tai.ee.
- ALVAL koolitused. Huvi korral info www.terviseinfo.ee lehel ning kirjutada võib ka kte@tai.ee meiliaadressile.
- Lisanduvat infot saab ka www.tai.ee/kte ja www.alkoinfo.ee.

Alkoholitarvitamise häire ravi

Programmi raames osutatud
teenused

Alkoholitarvitamise häire ja alkoholisõltuvuse levimus Eestis

estonia 1 of 1 ^ v x

Prevalence of alcohol use disorders and alcohol dependence (%), 2010*

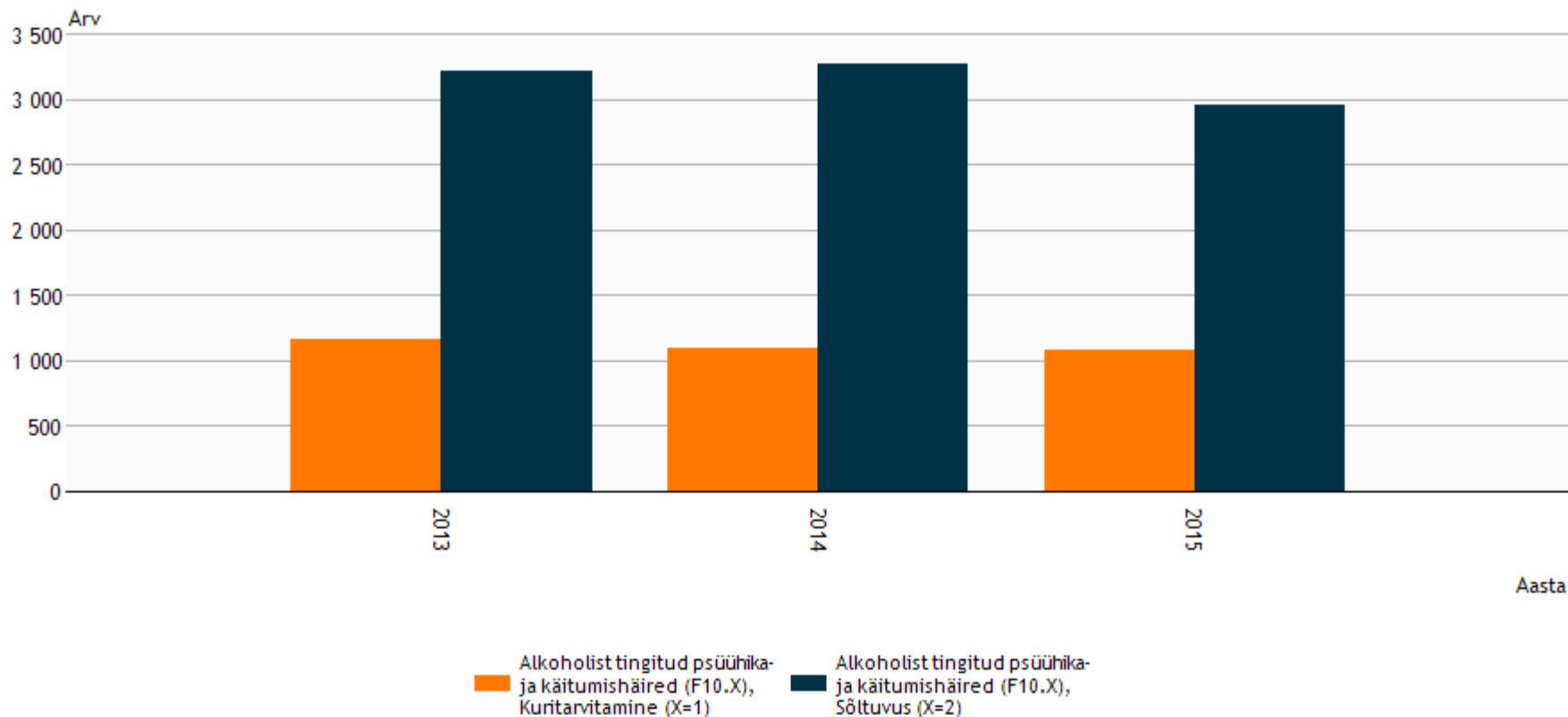
	Alcohol use disorders**	Alcohol dependence
Males	18.6	9.9
Females	3.2	1.7
Both sexes	10.2	5.4
WHO European Region	7.5	4.0

*12-month prevalence estimates (15+).
**Including alcohol dependence and harmful use of alcohol.

Alkoholi kuritarvitamine (F10.1) ja alkoholisõltuvus (F10.2)

PKH7: Psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired kliinilise seisundi järgi

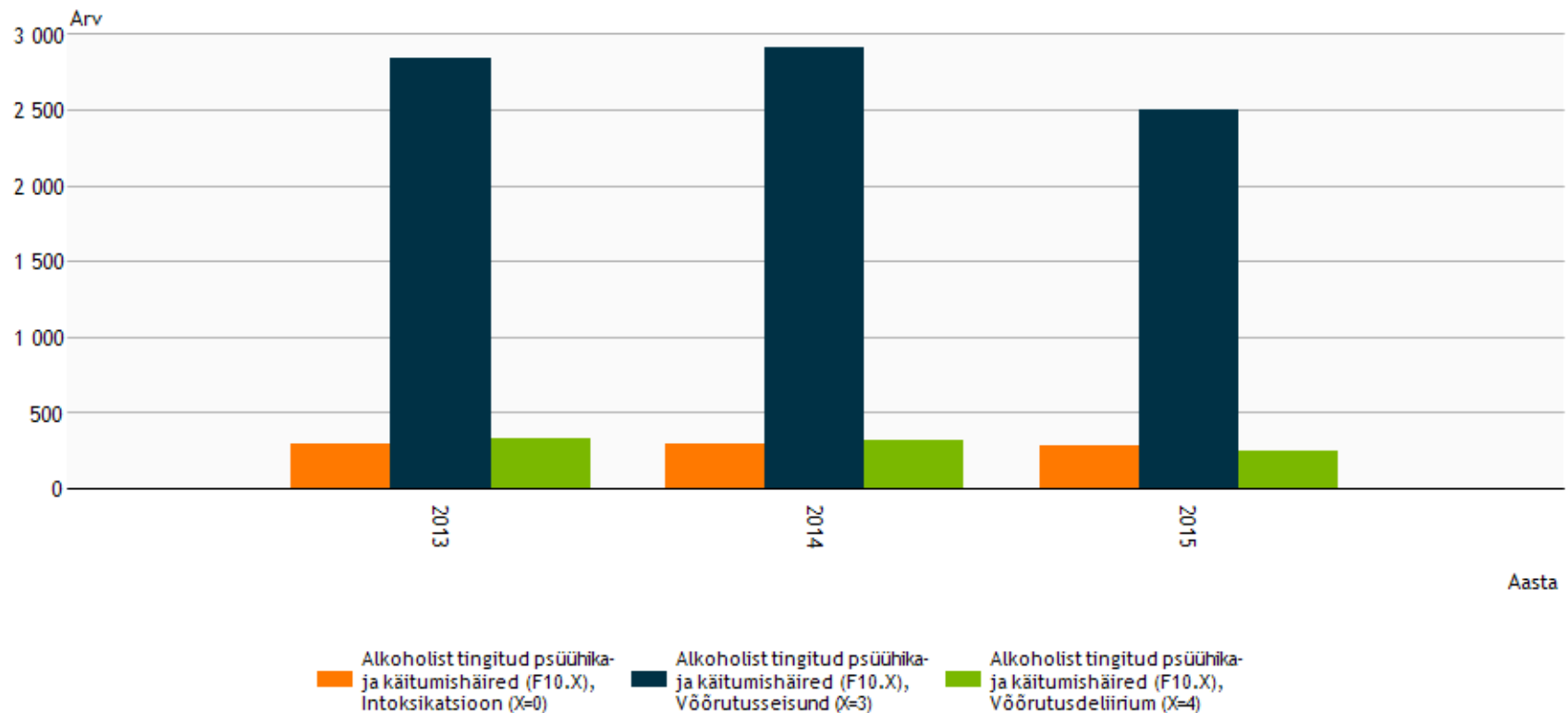

Allikas: TAI

Alkoholi intoksikatsioon (F10.0), võõrutusseisund (F10.3), võõrutusdeliirium (F10.4)

PKH7: Psühhoaktiivsete ainete tarvitamisest tingitud psüühika- ja käitumishäired kliinilise seisundi järgi

Allikas: TAI

Rehm, J; Shield K.D

There are treatment interventions available, in the form of psychotherapies and pharmacotherapies, that could reduce the burden of alcohol-attributable mortality. The most efficacious current options would reduce the death rate by some 13% in men (more than 10,000 deaths avoided), and by some 9% in women (more than 1,700 deaths avoided). This improvement could be accomplished within 12 months. This estimate assumes a treatment coverage of 40% of all people with AD, and also assumes that the average treatment effect (derived from past randomized trials) holds true.

Allikas: [Alcohol-attributable burden of disease for 27 European countries in ...](#)

Alkoholitarvitamise häire ravi teenused

- Patsiendi hindamine
 - Esmane hindamine (vaimse tervise õde)
 - Täishindamine (ravimeeskond)
 - Kliinilise seisundi jälgimine (vaimse tervise õde/psühhiaater)
- Psühhosotsiaalsed sekkumised tagasilanguse ennetamiseks
 - Patsiendi nõustamine (vaimse tervise õde/psühholoog/sots.töötaja)
 - Individuaalne psühhoteraapia (kl.psühholoog)
 - Psühhoteraapia perele (kl.psühholoog)
 - Psühholoogilised sekkumised grupis (vaimse tervise õde/psühholoog/sots.töötaja)

Alkoholitarvitamise häire ravi teenused

- Sotsiaalsed toimetulekut toetavad teenused
 - Juhtumikorraldus (sots.töötaja)
- Patsiendi seisundit stabiliseerivad teenused
 - Haiglaravi
 - päevaravi
- Võõrutusseisundi ravi
 - Ambulatoorne võõrutusravi (psühhiaater+vaimse tervise õde)

Alkoholitarvitamise häire ravi teenused

- Teenused lähedastele
 - Lähedase nõustamine
 - Lähedase nõustamine, kui alkoholi liigtarvitaja ei ole raviteenuste saaja

Teenuse osutajad

Pädevuskeskused

hankega valitud tervishoiuteenuse osutajad, kellel on tegevusluba psühhiaatrilise abi teenuste osutamiseks

- ambulatoorselt
- statsionaaris
- päevaravina

Teenuse osutajad

TAI on sõlminud lepingu alkoholitarvitamise häire raviteenuse osutamiseks kuni 31.12.2017 järgmiste pädevuskeskustega:

- Lõuna-Eesti Haigla
- Põhja-Eesti Regionaalhaigla
- Pärnu Haigla
- Tartu Ülikooli Kliinikum
- Viljandi haigla

Alkoholitarvitamise häire ravi

Teenuse osutamisel lähtutakse

- Patsiendi vajadustest ja soovist saavutada
 - täielik kainus või
 - koguste vähendamine
- Ravijuhendi soovitudest ravimeetodite valikul
 - psühhosotsiaalsed sekkumised
 - farmakoloogiline ravi
 - kombineeritud ravi
- TAIGA sõlmitud lepingu teenuse kirjeldusest

Alkoholitarvitamise häire ravi

2016 aastal (september, oktoober ja november)

Kokku on viies pädevuskeskuses

- alkoholitarvitamise häire ravi teenust saanud **303 patsienti**,
- neist **254 (84%) patsiendi AUDIT skoor oli 20-40** (osutab võimalikule alkoholisõltuvusele)
- nõustatud **33 patsiendi lähedast**
- nõustatud **7 inimest, kelle lähedane ei ole ravil**

Alkoholitarvitamise häire ravi

2016 aastal (september, oktoober ja november)

Kokku on viies pädevuskeskuses

- **Päevaravi** saanud **8 patsienti** kokku 158 päeva
- Ambulatoorset **võõrutusravi** **8 patsienti**
- **Haiglaravil** on viibinud **62 patsienti** kokku 818 päeva

Alkoholitarvitamise häire ravi

2017 aastal

- Jätkub raviteenuste osutamine pädevuskeskustes
- Jätkub raviteenuse arendamine koostöös pädevuskeskustega, et luua ambulatoorsete raviteenuste pakkujate võrgustik, mis pakub teenuseid patsiendi elukohale võimalikult lähedal ja mis tegutseb pädevuskeskuse superviseerimisel

TÄNAME KÕIKI PARTNEREID!

